

Autorisovaný
překlad

prof. Frant. Fabouna.

Bosenský drak.

ROMÁN

Josefa Aug. Tomáše.

„Hleděte mu zastaviti krev a od-
neste jej do mého stanu. Jeli mu
souzeno, aby se uzdravil, nechť ži-
stane tem dlouho, dokud nebude s to
aby se domů odebral. A nás“ do-
ložil po tom, „nechte v pokoji ode-
jiti. Ali paša zvítězil — a tím je
vše skončeno.“

Tak se i stalo. Svatobřáné i hrod
dále se ubírali, nesouce s sebou om-
dělou nevěstu, kterouž vzal k sobě
na sedlo starší bratr Ahmet. V malé
chvilce z nížli v prosmyku, konajíce
cestu svou dále k Tuzle.

Huseinovi přátelé, kteří byli u
něho zůstali, zastavili mu jen s veli-
kým namáháním krev, zavázali tě-
lou ránu nesekali pak handžáry
mladých větvíček i udělavše z nich
sošitka, nesli na nich milého raněné
ho.

Se zarmoucenou tváří jeli podle
něho jeho přátelé, celí nešťastní na
milosrdným osudem, jenž potkal
spiloveného jich druhu. „Snad mu
bylo to souzeno!“ říkali po tichu
mezi sebou, podrobujíce se vyšetř
ní, která tímto světem vládne.

VI

Aby se v Bosně jaký taký pořá-
dek udržel, jmenoval sultan pro ze-
mji tu nového vezíra, jenž měl na-
hraditi vybaněného Avdurahima.

Morali paša, nový ten vezír, při-
šel do Bosny na jaře r. 1829, právě
když se Skaderský paša Mustafa Bu-
šatli, od Turků a Arbanasů Škodra
paša nazvaný, strojil na cestu proti
Rusům, aby učinil zadosť sultánovi
jenž nepřestával ve velké své úsní
jej prosbami obtěžovati, aby vytrhl
proti Rusům a zamezil jim přechod
přes Balkán.

Mustafa paša byl tehda znameni-
tou osobou. Po smrti Alipaši Jani-
ského bylo mezi Arbanasy jen jeho
jména vzpomínáno. Bylo mu te-
prv 25 let a vládl již Skaderským
přesalíkem, jenž byl od dob nepamě-
ných v rodině Bušatlija dědičný. I
on byl nepřitelem Mahmudových re-
form. Nejednou říkával, že je vez-
dy hotov a ručnicí v ruce a v sta-
rém obleku svých předků sloužiti
sultánovi, ale v jiném obleku nik-
dy.

Veřejné mínění v Turecku pří-
sovalo všecky svízele, v kterých vě-
zele říše a sultan, jen těm refor-

mám, a proto také Mustafa paša s
nechtěl a tenáry se zjevně ozve-
knecht se sultánem táhli proti Ru-
sům se svými Arbanasy. S 30000
mužů sultánovo vojsko přišlo v Vi-
dnu, strojil se k odjezdu. Někdo to
činil jen na oko. Hlavní síly se
měly aby zachránily své vojáky,
věděte je j sultan. In lesli od Rusů
porážena zůstane-li bez vojska, o-
mítel bezbřehým provázkem. Jeho
důstojníci říkali: teď jsmo mezi de-
ma nešťastí, Moskvanom a sultá-
nem: kdo ví, koho se je více báti
kdy z těch dvou je nebezpečnější.

Není tedy divu, že ruské vojsko
nikde se s opravdovým odporom ne-
setkalo. Mustafa paša, kdeby byl
chtěl, mohl snad zameziti přechod
Rusů přes Balkán. D-biž přišel
přes ty hory tak snadno, že i to
samého překvapilo. Někdy má
ste, říšské vojsko nedovedlo se mu
opřítí.

Obašiv Jedren rozhodl volevadž-
ce ten otázku mezi oběma velikými
říšami. V Cařihradě nastala veli-
ká rozkřivenost. Turhan a kroje
řaničárské bylo zde sem tam viděti,
nespokojenci odhávali tajně schůz-
ky, v kterýchž bylo ustanoveno že
sultána svrhnu a trůnu, takmile se
první ruské voje před Cařihradem
objeví.

Sultan Mahmud vida to nebezpeč-
ná hnutí rozhodl se na tom že z-
dvoitno zla to menší uvolf. Poslal
do ruského tábora svého dešter-lara
a kadi askera, by uzavřeli s Rusy
mír, a sám pak téhož dne, když tito
v příčině té odcestovali, jal se hro-
zně řádit v Cařihradě. Spiklé a
všecky podezřelé osoby dal schytati
a v malé chvíli byly Cařihradské u-
lice pokryty mrtvolami nešťastných
utracených, kteří se opovážili pra-
vati o svržení sultanově.

Vyslanci sultánovi uzavřeli zatím
s Rusy mír, kterýmž sultan poddu-
naiských knížectví zbaven byl.

Mustafa paša uslyšev o událostech
v Cařihradě, vytrhl se svým vojákem
a blížil se k Rusům. Měl v úmyslu
vstoupiti k Cařihradu, svrhnutí sul-
tána, a starý pořádek obnoviti, ale
na pochodu svým setkal se s Rusy,
kteří jej zajisté za svého nepřitele
považovali, i zatlačili jej pod gene-
rálem Geismarem nazpět. Mustafa
paša dlel ještě delší čas v táboru u

Plovdiva. Měl s sebou též několik
tisíc Bosňáků, kteří tam teprv teh-
da přiběhli, když již několik pozdě-
bylo Vybrav velikých daněmi
bojnost peněz v země, v které s voj-
skem ležel, a obdržev též od sultá-
na znamenitou sumu peněz za váleč-
nou výpravu, vrátil se Mustafa paša
domů, kde čekal na příhodnější
dobu k provedení svých záměru. S
ním se rozešli i Bosňáci, odnášeje
ohromnou kořist do svých hor.

Na rozchodu loučili se náčelníci
Bosňáků a Arbanasů jako bratři,
jako spojenci: „Na shledanou v
Cařihradě!“ volali sobě navzájem a
těmi slovy bylo vyjádřeno jejich
pevné předsevzetí, válečná osnova
pro nejbližší budoucnost.

Bosňáky přivedli někteří bosen-
ští kapitáni, které v poslední chvíli
ještě přemluvil Avdurahim vezír,
aby šli bránit sultána proti národ-
nímu nepříteli, Moskvanu. Přišed-
še k Plovdivu, kde se setkali s Mu-
stafou pašou a jeho Arbanasy, tváři-
li se, jako by byli obránci sultána-
vi, zatím však byli zaryti nepřátelé
jeho.

Sultan o tom všem dobře věděl o
proto měl úplnou pravdu soudě, že
pravé jeho nepřátely nesluší hledati
v moskevském, nýbrž v táboru Arba-
nasů a Bosňáků. To jej i přijímelo
k tomu, že si popřil uzavřítí s Rusy
mír, jenž proň tím způsobem haneb-
dě dopadl. Oslá Evropa divila se
tomu nenadálému rozhodnutí d'aur-
sultánovu, nicméně on dobře věděl,
co činí. Počínání Bosňáků v po-
slední době, zvláště události na Or-
lově poli velice sultána hněly, i za-
přisáhl se slávou svého rodu, že mus-
zlomiti moc tvrdohlavých bosen-
ských velmožů. Divan císařův den
odědne poznával spatrněji, že jsou
ti bosenští Mohamedáné zrádci, ne-
křtěnci, d'aurové, a že v říši nebude
dřívě pokoj, dokud nebudou jim od-
ňaty jejich výsady a práva.

Morali paša, ježž byl sultan do
Bosny poslal jakožto vezíra, měl na
řzení chovati se zcela klidně a nepo-
puzovati Bosňáků, dokud z Cařihra-
du neobdrží dalších rozkazů. Za
tou příčinou stalo se, že nový vezír
přišed do Bosny neobrátil se do Sa-
rajeva, nýbrž rovnou cestou šel do
Trávnika, starého sídla bosenských
vezírů. Bosňáci měli z toho nemá-

lou radost, soudíce z toho, že d'aur-
sultan zastřešuje roby a že se opět
zrajejší doby starého řádu.

Mezi tím se připravoval d'aur sul-
tán, aby leti učinil nějaké osoby
bosenských a iných svých. Proto
se tem velmi slabě opřel, když ru-
ský vyslanec o Cařihradské Party
požadoval rozdělení Bosny ve pro-
stých obnoveného srbského státu.
Sultan dovolil to při zámlinkou, že
se mají opravití staré hranice mezi
Bosnou a Srbskou. Turčtí komi-
saři přiběhli do Bělehradu ke knížeti
Milošovi a tu bylo mluveno, že se u
vravení hranic nejprve pošle Driny
vkonati má. Komisaři sultánovi,
pak vyslaní knížete Miloše Veljko-
vio a Milosavljevic přibavše k sobě
inženýry, obrátili se nejprve do
Zvornického pšaluku.

Nastalo jaro jaro r. 1829. Sufň
již dávno z bosenských hor a se str-
ní zmizel s ním hlavní stla zimní do-
bě. Potoky a řeky se rozvodnily,
zelená trava sdobila roviny a údolí,
a i hory a stráně přioděly se sele-
ným rouchem. Vrba a líska olisti-
ly se živým světle zeleným listím, a
hloh ozdobil se bílým květem. Nej-
ranější kvítí, petrklíč a fialky, pe-
krývaly návrší a doliny, hlásajíce
rozkoš a krásu nejlepší roku doby.

Na hradě Zvorniku, vystavěném
na strmém úbočí vrbu Mladjevce,
vládl tehda Ali paša Vidaic dědičný
nej Zvornický a správce pašalska
Zvornického. Jako orel na své ne-
přístupné skále, tak sídlil Ali paša
na svém pevném hradě vysokém,
obehnaném dvojnásobnou silnou zdí
neboje se útoku svých nepřátel. Na
hradních náspech zeří ohromná sta-
rožitná děla, a v hradních místno-
stech je dostatek mužstva, jež je v
službě Ali pašově. Od několika mě-
síců bydlí tu i Mejra, dcera Rustem
bejova, nyní žena Ali pašova. Jako
vězni, jeuz řetězem přikován v žalá-
ři úpi, bez naděje, že kdy na svobo-
du přijde a nesnesitelného stavu
sproštěn bude, mřjeli Mejra dnové v
jejím novém domově. Každého
dne táž žalost, táž zoufalost, poč-
najíc od oné nešťastné doby, kdy ji
Husein kapitán v souboji ztratil.
Ona až podnes jediné po něm touží,
jej horoucí láskou svého vášnivého
srdce miluje, ale ta touha, ta láska
tráví její mladý věk, hledá na zárod-